

SVERIGES DÖVHISTORISKA SÄLLSKAP

Utgivare: Sveriges Dövhistoriska Sällskap (SDHS)
Utkommer 2-4 gånger årligen och sändes gratis till SDHS medlemmar.
Redaktionskommitté: Per Eriksson.
Layoututförande: Per Eriksson och Göran Andersson.
Ansvarig utgivare: Per Eriksson, Röntmästargatan 85, 702 25 Örebro.
ISSN 1401-9566

• NR 12

• ÅRGÅNG 7

• JANUARI 2001

Ledare

□ Nu har seminariet i Karlskrona genomförts med ett 45-tal deltagare. Vi hade verkligen tur med vädret! Vi hade lagom fint promenadväder med brittsommarvärme.

Siw Andreasson och hennes två döttrar ska ha ett varmt tack för matlagningen under lördagens lopp. Syftet var att vi hela tiden skulle kunna umgås under "samma tak".

Varför vi valde Karlskrona beror på att en dövskola har funnits där och att vi ville besöka Blekinge Dövas Länsförening, som ligger i sydöstra Sverige.

Lars-Åke Domfors ska ha ett varmt tack för donationen av hans avhandling "Döfstumlärare- specialpedagog - lärare för döva och hörselskadade" till föredrags-hållarna och SDHS.

I dagens läge (10 november 2000) är ingenting klart vad som kommer att hända med konkursboet efter Kultursällskapet Lejonet i Växjö. Anbudsgivningen har tillfälligt stoppats av advokaten. Förhoppningsvis får vi snart veta vad som kommer att hända med den dövhistoriska samlingen.

Nästa internationella dövhistoriska konferens kommer att arrangeras i Paris sommaren 2003. Nästa dövhistoriska seminarium här i Sverige blir i Skövde i oktober månad år 2001.

Per

Rättelse från SDHS' förra nr 11, sid 5 om Norrlands döva idrottsprofiler

Rätt namn ska vara Roland Lundström i stället för Roland Strömsten. Bilden som visade Lars Kruth på spåret var fel. Det var Fritz Olofsson som skidade i Uppsala år 1965. Uppgiftlämnare om bilden är Ingvar Edwall och Roine Ahlgren. Roine är med i mitten av bilden som hattburen åskådare.

Per-Thomas Örlegård

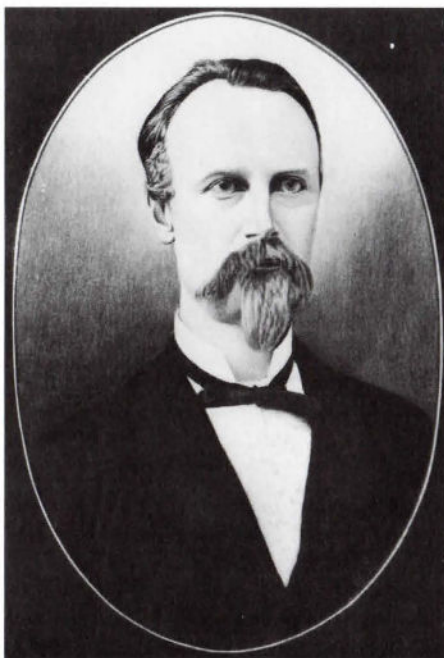
Alrik Livén - en landskapsmålare

□ Mitt roligaste minne från Karlskrona är egentligen under PTÖ:s föreläsning om Titze.

I slutet av framförandet tog PTÖ fram en tavla från "Svenske", en målning i blyerts där både motiv och målare var okända. Efter föreläsningen gick jag fram och läste vad som stod skriven i ena hörnet. Jag såg på en gång följande bokstäver: "A. Livén". Det var alltså en obekant person för mig. I förväg innan resan till Karlskrona hade jag tagit några kopior om Blekinge och i samma veva kopierat några döva konstnärer. Hux flux dök det upp i mina händer en

Alrik Livén.

Porträtt i blyerts, utfört av Alrik Livén.
Tillhör Malmö Dövas Förening
"Svenske".

kopia om Alrik Livén från Ny tidning för Sveriges Dövstumma, nr 15, den 1 oktober 1923.

I artikeln kan man läsa att Alrik var landskapsmålare i Stockholm. Statens inköpsnämnd köpte en tavla med motiv från Nyköping, vinterlandskap i olja för 800 kr.

Livén gick på Manillaskolan 1874-1881. Sedan uppehöll han sig i Köpenhamn under åren 1892-1898 för att gå i Harald Foss' rit- och målarskola. Men på grund av bristande medel var Alrik tvungen att efter fem år avbryta kursen i oljemålning.

Per

Beda Hallberg

- Majblommans skapare

Jag börjar med att berätta om Beda Hallberg, som skapade Förstamajblomman. Vad har hon för anknytning till dövas historia? Ja, det får ni veta senare i mitt föredrag.

Beda Hallberg föddes som Andersson 11 februari år 1869 på Pressegården, Onsala socken utanför Kungsbacka. Gården hette tidigare Hästared som senare ändrades till Pressegården. Jag vet inte varför. Bedas far var sjökaptan Johan Andersson, född den 24 juni 1833 i Kävlinge församling, Skåne. Modern var Josefine Möller, född den 22 augusti 1835 på gården Inlag, Hanhals socken, söder om Kungsbacka. De gifte sig omkring år 1858.

Beda växte upp som fjärde barn på Pressegården. Hon brukade följa modern Josefine på "fattigvårds"-vandringar tillsammans med sina syskon. Men Bedas största intresse var att lindra nöden bland sjuka, fattiga och äldre människor. Efter äventyrliga båtfärder i Medelhavet blev fadern sjökaptanen Johan tvungen att stanna på landbacken för att kunna försörja sin fru och barnskaran som bara växte. Han övertog Pressegården och försökte att bli landbrukare men misslyckades.

Fadern försvann

Johan ville ut och sökte lyckan i Amerika. År 1870 åkte han till Amerika och som många andra utvandrare försvann han. Den yngste sonen var nummer fem i barnskaran fick aldrig se sin far. Beda var bara ett

Beda Hallberg instiftade Majblomman år 1907.

år gammal när fadern stack i väg. Fadern blev dödförklarad år 1906 och tre år senare dog hustrun Josefine. Hela tiden hade Josefine väntat på att maken Johan skulle komma hem och ta med sig sin familj till Amerika.

Tre av syskonen flyttade sedan till Amerika. Bara Beda och en syster blev kvar i Sverige. Beda fortsatte verka för att hjälpa gamla, sjuka och fattiga med mat och klä-

der. Omkring år 1888 gifte sig Beda med tobakshandlaren Johan Hallberg. Han var född den 28 november 1853 i Göteborg. Paret fick två döttrar, Signe år 1889 och Margot år 1892. När Johan dog på sin 85 årsdag 1938, så hade han stått 65 år bakom sin tobaksdisk.

Majblomman stiftades 1907

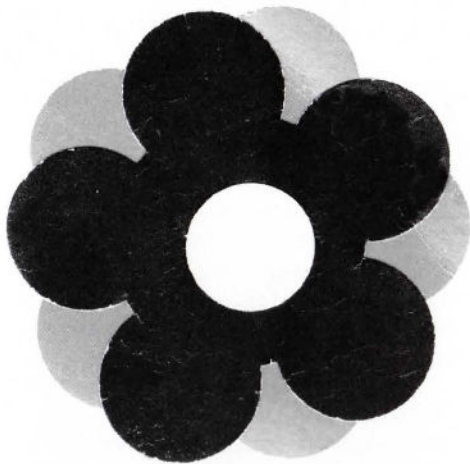
Länge hade Beda funderat på hur man skulle kunna hjälpa de nödlidande ekonomiskt. Hon hade sett hur tuberkulosen härjade och visste att det behövdes mycket pengar. Bedas dotter kom hem på Gustav Adolfdagen, den 6 november 1906, med något märke på sin krage. På så vis fick Beda en idé som ledde till att första majblomman stiftades 1907.

Idén spreds först till våra nordiska länder och sedan till hela världen. Tanken var att alla skulle kunna köpa första majblomman för en billig penning. Alla skulle kunna ta del av tanken bakom första majblomman.

Nu berättar jag om Bedas morfar Sven Carl Möller. Han föddes den 2 februari 1794 i Rommeled socken som ligger sydöst om Trollhättan i Älvsborgs län. Vid åtta års ålder blev Sven Carl

döv. Orsaken till att hörseln försvann känner vi inte till. Vi känner inte till var Sven Carl växte upp. Förmodligen hade fadern ett sådant yrke som fordrades att familjen hela tiden fick flytta på sig.

År 1822 arrenderade Sven Carl Vällebo, Väne-Åsaka socken och var då gift med Christina, född Ekström. Christina föddes den 27 maj 1794 i Sätila socken, Halland. Paret Möller fick i rask takt nio barn. Bedas

Ulla-Bell Thorin föreläste om Beda Hallberg.

mor Josefina var nummer sju i syskonskaran. Sven Carl bosatte sig sedan omkring 1825 som åboe (arrendator) på gården Inlag i Hanhals socken.

Duktig djurläkare

Efter 1847 års laga skifte flyttade paret Möller till en "en stuga på Fjärskogen. Prässe", Hästared i Onsala socken. De byggde huset samt odlade mark. Sedan överlät Sven Carl huset till sin svärson Johan och dottern Josefina. På Pressen fick de sedan fem barn varav Beda var det fjärde.

Sven Carl var också en duktig djurläkare. Trakten runt om Pressen anlätade ofta Sven Carl. Då var han tvungen att alltid använda någon ur sin familj som tolkade vid konsultationerna. Jag själv Ulla-Bell, har alltid undrat om det var dövas teckenspråk de använde eller "hemmagjorda tecken"?

Jag har ett brev från Stig Tornehed, som har skrivit boken "BEDA HALLBERG OCH FÖRSTAMAJBLOMMAN". Jag citerar från Torneheds brev: "Uppgifterna om Möllers dövhet har jag från Beda Hallbergs dotter Margot, som återgett moderns minnesanteckningar från Onsala. Hon skriver:

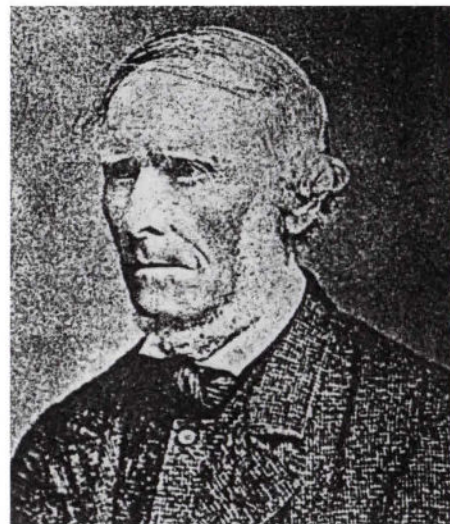
"Min gamle avhållne morfar, som dog vid 93 års ålder, hade sedan sitt 8:e varit döv. Han hade lärt sig teckenspråket, som de äldre också kunde. I 11 år låg han till sängs – båda hans ben voro förlamade. I sin krafts dagar var han jordbrukare och hade byggt Pressen och odlat den karga jorden på Fjärskogen, som blev kultiverad bit för bit under hans insiktsfulla ledning. På Presse fanns bara ett vindsrum, där mammas morfar låg till sängs under många år. Då mamma och syskonen voro okunniga och olydiga hotades de alltid med att få bekänna sina "synder" för sin morfar, som var lika mycket älskad som fruktad. Barnen stannade alltid på tröskeln och väntade på: "Vad har du nu gjort? Kom närmare" och så kom morfars käpp fram. Det var bara att lyda och ta emot straffet. Alla barnen kunde döfalfabetet – och mamma mindes det ända in i sina sista år (hennes morfar var döv allt sedan sitt 8:e år). Mammas morfar hade ofta besök av gran- nar och vänner, under sina 11 år, då han låg förlamad i benen."

Bodde i Göteborg

Av brevet kan man förstå att Beda kände till döva och teckenspråkets funktion. Tro- ligen har Beda besökt förskolan för döva i Göteborg i och med att bidrag har getts till döva barns vistelse på Sundansviks barn- koloni i norra Bohuslän.

Då bodde Beda på Stora Badhusgatan 1 i Göteborg. I närheten fanns förskolan för döva barn på Västra Skansgatan. I sam- band med mina efterforskningar om för- skolan för döva barn, inför 100 års jubileét år 2002, har jag hittat en kassaredovisning. I redovisningen står det att några av barnen fick ekonomiskt stöd till kolonivistelse från Förstamajblommans insamling.

Morfadern Sven Carl dog den 1 juni 1884 på Pressen. Beda flyttade till Göte- borgs Domkyrkoförsamling den 28 no- vember 1883. Beda dog 76 år gammal den

Beda Hallbergs morfar, Sven Carl Möller, blev döv vid åtta års ålder. Han var bland annat en duktig djurläkare.

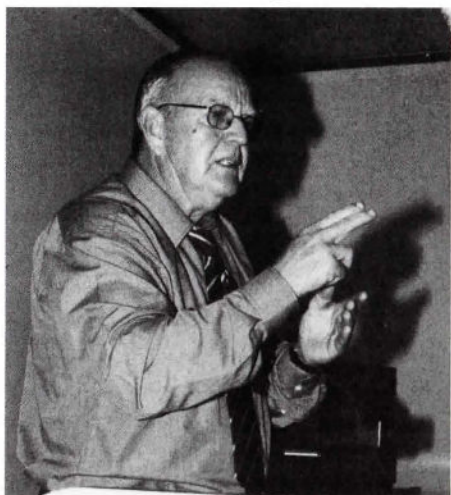
9 maj 1945. Beda hade en önskan att För- stamajblommans avkastning skulle gå till barnens väl och ve, även till döva.

Ulla-Bell Thorin

Fotnot: I samråd med Ulla-Bell har jag forskat en hel del i gamla husförhörskort för att kontrollera källuppgifterna. Vad som återstår är att få fram var Sven Carl Möller bodde mellan åren 1794 fram till 1822. Ett besök på lantmäteriet skulle inte skada för att få fram ägonoteringar på Prässe och någon kopia av dåvarande geo- metrisk karta.

Per

Blekinge Läns Dövas Förening

Jan Gummesson berättade om Blekinge Läns Dövas Förenings historia.

O Karlskrona Dövstumförening bildades 22 maj 1910 i Karlskrona. Vid den tiden hade man träffar med föredrag, samkväm, genomgång av inköpt litteratur.

Under år 1920 hade fem föredrag hållits och behållningen var vid årets slut kr 283:87. Det finns ett foto med texten "Till Fröken Lovisa Blomq, Karlshamn, Dövstumföreningen i Karlskrona år 1910-1920".

Bengt Lundin (ovan) skänkte läderarbeten, som han gjort då han gick i dövskolan i Lund 1945-1953, till SDHS!

En utflykt ordnades under år 1921 med fri båtresa med Karlskronas ångsluperiak-tiebolag, till Gästgivaregården i Lyckeby. Ett 40-tal döva deltog en julfest trettonde-helgen 1924 på församlingshemmet i Karlskrona. Ordföranden Nilsson tackade pastor Malmer för den trevliga festen.

Verksamheten avtog

Under denna tid började dövföreningens verksamhet i Karlskrona avta. Ett uppvaknande skedde när Östra Smålands dövstumförening hade sitt sista sammanträde för året 1936 i Algutsboda. Då beslöt man att föreningen skulle arbeta för att byta namn till Sydöstra Sveriges Dövstumförening under förutsättning att det fanns tillräckligt många döva intresserade från Blekinge och Östra Kronobergs län. En kommitté bildades för att propagera för den nya tanken.

Under påsken 1937 beslöt man att skicka två ombud, Gunnar Johansson och K. Valfrid Svensson, till Karlskrona för att bilda en döv förening i Blekinge. På påskdagen samlades döva i Karlskrona av pastor Malmer till en gudstjänst. Där passade Valfrid på att informera om nyttan av att bilda en döv förening. I samband med nästa besök av Malmer i Karlskrona 8 maj skulle före-

gudstjänsten frågan tas upp om bildandet av en döv förening.

Utflykt till Ronneby

Sydöstra Sveriges dövstumförening bildades i Karlskrona den 8-9 maj 1937 med K. Valfr. Svensson som ordförande. Föreningen fick direkt från början 23 medlemmar. Sedan hade man möte en gång i månaden.

I augusti samma år tog döva tåget från Karlshamn och Karlskrona till Ronneby på en dags utflykt. Totalt var det 45 döva som samlades i Ronneby. I Karlshamn bildades 12 september en lokalförening, som skulle tillhöra Sydöstra Sveriges dövstumförening. Dagens ordförande Jan Gummesson framförde i samband med seminariet om sin Blekinge Dövas Länsförenings verksamhet, som den 1 januari 1999 hade 41 medlemmar, varav 26 döva ingick i medlemsavgiften. Efter en stund blev det en gripande berättelse hur Jan styrde sin roder med fock och storsegel från Karlshamn till Rönne i synnerligen styv kuling.

Per

Bengt Lundin skänkte läderarbeten

O Bengt Lundin gick vid dövskolan i Lund 1945-1953. Under skoletiden gjorde Bengt ett 25-tal olika läderarbeten. Lärare var först Ebba Schölin i klass 1 till 3 då läderhunden gjordes. Sedan hade Bengt skoma-

keri/snickerilärare Knutsson respektive Strand då de övriga läderarbetena gjordes.

När Bengts mor dog så hittade han alla sina läderarbeten som modern hade gömt uppe på vinden. I samband med dövhisto-

riska seminariet gav Bengt alla sina läderarbeten till SDHS' arkiv. Tack Bengt för denna fina gåva!

Per

Johan Gerhard Gottlieb Titze

Johan Gerhard Gottlieb Titze föddes den 21 januari 1843 i Högbo församling, som ligger två mil väster om Gävle eller strax norr om Sandviken. Titzes far var då präst på Högbo bruk och blev sedermera kyrkoherde i Ytterhogdal, Hälsingland.

På grund av scharlakansfeber blev Titze döv vid fem-sex års ålder. Först vid 13 års ålder började han på Manillaskolan. Efter sex års lärokurs blev han konfirmerad år 1862.

I och med att Titze ägnade sig åt snickerier är det troligt att han gick genom skolan med snickeri som yrkesval. Först var han snickare i Stockholm 1864-1865, sedan i sin hembygd 1865-1872 och slutligen vid Sandarnes snickerifabrik i närheten av Söderhamn 1872-1876.

Lärare vid Tysta Skolan

Men redan år 1863 hade Titze arbetat som lärare vid Tysta Skolan i Stockholm, vår- och höstterminen 1863. Då blev han bekant med Frithiof Carlbom. Båda dryftade om att bilda en dövförening. Döfstumme-Föreningen i Stockholm bildades år 1868 med Carlbom som en av initiativtagarna. Om Titze hade bött kvar i Stockholm, så hade det varit sannolikt att han hade tillhört dessa stiftare. Han var ombud i 22 år eftersom föreningen betraktades då som en rikstäckande dövförening för hela Sverige.

Hans gamle lärare, Anders Gustaf Flodin, rektor vid dövskolan i Lund, erbjöd Titze lärararbete i Lund år 1876. Därför flyttade han ner till Lund. Efter dövskoleomorganisationen i tredje distriktet där Skåne och Blekinge ingick, var Titze tvungen att under året 1891 flytta till dåvarande dövskolan i Karlskrona. Där tjänstgjorde han på teckenlinjen fram till sin död den 6 november 1904.

Fick stora kunskaper

Titze var en ovanlig döv. På sina lediga stunder från snickeriarbetet hade han läst och på så vis fått stora kunskaper. Under

Johan Gerhard Gottlieb Titze 1843-1904

Per-Thomas Örlegård berättade om Titze.

sina bekostade resor i Europa och Amerika i samband med olika internationella konferenser för döva skaffade han mycken erfarenhet om dövas undervisning och föreningsliv.

Efter Titzes deltagande i femte interna-

tionella döfstumskongressen i Prag började man år 1881 i Skåne diskutera att bilda en förening för döva. Döva var då inte mogen så bildandet skedde nio år efteråt.

På midsommardagen 1890 samlades en grupp av sju personer. De beslöt att bilda en Skånes döfstumförening med tonvikt på sjuk- och begravningskassa för Skånes döva. Titze blev föreningens ordförande och kassör fram till sin död 1904 med undantag för året 1891 i samband med att han flyttade till Karlskrona. Föreningen utvidgades så att även Blekinge omfattades. Namnet ändrades den 22 november 1891 till *Skåne-Blekinge Döfstumförening*. En ny namnändring skedde den 17 februari 1895 till *Sydsvenska Döfstumföreningen*.

Fattigbegravning

Titze blev hedersledamot i flera dövföreningar nationellt och internationellt, t ex år 1893 i Döfstumföreningen i Stockholm.

Han representerade Sverige vid dövas kongresser i Chicago 1893 och i Paris 1900.

Under våren 1904 fick Titze lunginflammation. Tyvärr fick han sedan återfall med ytterligare komplikation så att hjärtfel uppstod. Han dog 6 november 1904. Begravningsceremonin ägde rum efter tre dagar i Karlskrona. Dövskolans personal och elever fick ledigt. Tillsammans med många andra utomstående från när och fjärran gick begravningsståget från dövskolan längs Hantverkaregatan upp till Trefaldighets kyrkan där begravningsceremonin ägde rum.

I Titzes testamente framkom att 500 kr skulle ges till hans älskade begravnings- och sjukkasseefförening. Hans önskan var att hans pengar skulle komma andra till nytta och inte ödas på honom själv. Därför begravdes Titze i en s. k. linjegrav (fattigmansgrav). Av den anledningen finns hans grav inte kvar idag.

Per-Thomas Örlegård

Oförglömligt minne

O Hejsan alla ni som deltog vid seminariet. Det blev ett oförglömligt minne för oss i Blekinge och Karlskrona. Vi fick också dokumenterat att Blekinge med Skåne har haft stor betydelse för dövrörelsen. Personligen fick jag träffa några från yrkesskoletiden i Vänersborg, som skedde för 40 år sedan. Särskilt roligt var det att vår lilla förening fick besök av så många. Än en gång stort tack och en stor ROS till Siw som med sina döttrar slet hela dagen i köket.

Blekinge-Ulf

Utvärdering av URs program "Dövas historia"

Referat från diskussionen med Gunilla Wågström Lundqvist från UR, om Dövas historia i samband med dövhistoriska seminariet i Karlskrona 7 oktober 2000.

Fyra program har sänts och det femte kommer imorgon. Det är inte så lätt att göra ett tv-program som är hållbart. Man vill få med innehåll, som ska locka, roa folk att bli nyfikna på dövas historia utan att det blir en ren upprepning av alla årtal. Ett program ska ge fler frågor än svar.

De fyra programmen som hittills har utsänts har haft olika teman. Kanske mest

spännande var tredje programmet **RÄDDA SICARD?** Det visade hur döva i Paris under franska revolutionen vågade trotsa själve Napoleons vrede för att få sin älskade rektor Sicard fri. Ett flertal människor har redan hört av sig och blivit mera intresserade av historiemrådet. Man vill alltid ta reda på mera. Det är alltid en avvägning hur mycket man vill ta med i programmet.

Munkar och nunnor tecknade

I första programmet **DIN ATTITYD – MITT HANDIKAPP** har ett svep gjorts. Sedan i andra programmet **ÄVEN MUNKARNA TECKNADE ... OCH**

NUNNORNA

LIKASÅ visade att kyrkan förr i tiden hjälpte döva. Detta program har visat att kommunikation fanns bland munkarna och nunnorna med hjälp av tecken. Handalfabet användes inom olika klosterorden. Döva har undervisats av kyrkans folk. Ett stort förarbete har gjorts för att lyfta fram tecknen inom

Vadstena s munkebyggnader. I tillgänglig skrift om svenska medeltiden har inte munkarnas tecken framlyfts för allmänheten. En deltagare framförde att just munke-

tecknen är en mycket viktig bit att lyfta fram ur forskningssynpunkt. Fjärde programmet **JAG TÄNKER, ALLTSÅ FINNS JAG!**

tog upp om dövundervisningen i Europa fram till dövlärarykongressen i Milano 1880. Kongressens beslut, att använda tecken-språket i undervisningen, förstörde en blivande ljus framtid för döva efter tusen års förtryck och sekler av motbevis att döva kan!

Kommentarer

Kommentarer från seminariedeltagarna:

Några ville ha längre programtid med 45 – 60 min. Självt vill Gunilla ha max 30 minuter. Längden är då lagom och Gunilla har hittat en programform som hon vill utveckla vidare. På så vis är det som producent lättare att vara självkritisk och "hålla" uppe programmets innehåll samt att tv-tittarna sitter kvar och tittar.

Samtidigt när UR, Dövas historieredaktionen gjorde dövas historieserien fanns hela tiden funderingar hit och dit; "Finns det behov av en sådan serie Dövas historia i TV? Vill döva se på sådant i TV? Gör vi rätt när vi gör en spelning av olika saker som sedan visas? Är vi för provocerande eller hittar på helt felaktiga saker?"

Ett sådant program får man spela in och se på flera gånger. Kanske det är lättare att se på repriserna en söndag morgon kl 8.30 då man är helt utvilad än på söndagskvällen?

Oberoende granskare

En deltagare undrade varför Sicard fick blommor och inte de l'Épée i samband med gravbesöket? Om man tittar noga en gång till så är det inte fallet. Än en gång poängterade Gunilla att det inte går att ta upp allt för detaljerat. Man måste helt enkelt se samma program några gånger för att hinna se alla detaljer.

Vid manusgranskningen har två helt oberoende historiker – författare till döv-

Gunilla Wågström Lundqvist var producent för Dövas historia som sändes hösten 2000.

Inspelningsteamet vid grindarna till det pampiga slottet Versailles utanför Paris. Foto Bernard Truffaut

historiska böcker – Bo Andersson och Per Eriksson gått genom materialet var för sig.

Önskvärt hade varit att citaten skulle ligga på en enfärgs bakgrund. Det var däremot lättare att läsa texterna ur bibeln, då man följer med som på en skrivmaskin.

Programledaren Irene Kvist tecknar mycket tydligt. En diskussion uppstod bland deltagarna om man skulle ha med text eller inte när Irene tecknade. Detta är helt en smaksak att välja. I programmet finns det ingen ljud – enbart text och tecknande är med. På så vis har Gunilla kontroll till 100% på att texten ligger rätt till i förhållandet till teckenspråket.

Kassetter kan beställas

Ibland har Irene sina egna valda tecken som används. Man ska inte titta på hur Irene tecknar utan på programmets innehåll. Vi är helt olika i vår åldersgrupp, alla har olika mål, alla har sitt sätt att välja vad man vill. Vad tycker ungdomarna i Örebro om programmet? Seminariedeltagarna var

överens om att det är Irenes sätt att teckna med enorm utstrålning, som gör att programmen blir levande. Alltså en positiv kritik som framfördes i seminarielokalen.

För hörande blir det en helt annan upplevelse i och med att ljuden är borta. Man blir mera koncentrerad att se på tv-programmet.

Efter programseriens slut finns det möjlighet att beställa videokassetter Dövas historia med eller utan text.

Bra är att första gången ett persontecken användes med samtidigt handbokstaving; t ex Sicard, Bebian, Clerc, Gallaudet. Sedan blir det en tränings sak att komma ihåg hur man tecknar persontecknen. Bra sätt är då att se samma program om och om igen.

Avslutningsvis framförde en deltagare att en dövpräst i Sverige har sagt att programmen dövas historia från UR är de bästa som har sänts.

*Minnesanteckningar:
Per Eriksson*

Vid Sicards grav. Foto Ulrika Swedenås.

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med nya adressen på baksidan (ej adressidan)

Återsändningsadress

SDHS, c/o Eriksson
Räntmästargatan 85
702 25 Örebro

Söndagens vandring

Vi står allihopa på en trappa som slutar tvärt mot dövskoleväggens baksida

□ Från dövföreningens lokal som ligger två stenkast från tågstationen tog vi en kort promenad till f d dövskolan på Hantverkaregatan.

Fru Sofia Charlotta Wilkens, född Tomée tog år 1859 emot en döv i barnhemmet för "idioter" och abnorma barn. Antalet döva elever ökade till 34 st efter tre år. Då var barnhemmet beläget i en gård längst ut på den s.k. Västra udden.

I detta hus på Hantverkaregatan i Karlskrona låg dövskolan fram till år 1907.

På initiativ av landstingets ordförande Hans Wachtmeister flyttade skolan den 1 april 1865 till nya lokaler i gården Hantverkaregatan, som inköpts av Blekinge läns landsting. Dövskolan var internat.

År 1875 hade skolan 64 elever. I början undervisades de med skriv-teckenmetod. Senare infördes talmetod. Till sist skedde undervisningen med ren skrivmetod utan tecken. År

1890 blev skolan inrangerad i tredje dövskoledistriktet och tog därefter bara in döva elever. De som inte klarade undervisning med talmetod i Lund skickades till Karlskrona och undervisades med skrivmetod.

Läsåret 1905/06 hade dövskolan i Karlskrona bara 15 elever. Efter vårterminen 1907 drogs skolan in och ändrades till ett skydds- och arbetshem för döva från tredje distriktet. År 1912 såldes fastigheten. De som bott där fick flytta till egendomen Råbylund vid Lund. På Råbylund inrättades en lantbruks- och hantverksskola.

Styrelse 1999-2001 för Sveriges Dövhistoriska Sällskap:

Per Eriksson, ordf, Birgit Burman, sekreterare, Roland Ask, kassör, Gunilla Wågström-Lundquist, ledamot, Tomas Hedberg, ledamot.

Postmottagare: c/o Eriksson, Räntmästargatan 85, 702 25 Örebro. Fax 019/125302.

E-mail daufr@hotmail.com. Medlemskap för enskilda 100:- och organisationer 250:- /år. Tidningen utsändes gratis till alla medlemmar. Pg 85 41 21-1.